



Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

§
Samrådsyttrande, Regionalt miljöhandlingsprogram 2004 samt prioritering av ansvarsområden för Kommunförbundet i Stockholms Län.

Tyresö kommun har mottagit samrådsmaterial avseende förslag till Regionalt miljöhandlingsprogram 2004 för yttrande. Parallellt med detta samrådsförslag har Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) framfört en uppmaning till länets kommuner att i sina yttranden över handlingsprogrammet även prioritera vilka frågeställningar eller arbetsområden som KSL bör arbeta aktivt med i form av huvud- eller delansvarig.

Tyresö kommuns förslag till prioritering av arbetsområden framgår under respektive rubricerat åtgärdsområde.

Bakgrund

Länsstyrelsen, Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) och Landstingets region- och trafikplanekontor har gemensamt arbetat fram ett förslag till Regionalt miljöhandlingsprogram 2004. Förslaget har utarbetats under hösten 2003 i en bred process med före trädare för kommuner, näringsliv, regionala myndigheter, ideella organisationer, branschorganisationer och kommunala bolag.

I och efter processarbetena framkom två områden som ansågs vara särskilt viktiga och möjliga att arbeta vidare med; Vatten och avlopp samt Resor och transporter.

Syftet med handlingsprogrammet är att det ska ligga till grund för åtgärder som kan driva utvecklingen i länet i riktning mot en bättre miljö och ett ökat samarbete mellan länets aktörer.

I förslaget handlingsprogram beskrivs åtgärder som bedömts möjliga att genomföra under de närmaste åren och syftar till att mobilisera den handlingskraft som krävs för att åtgärder också ska genomföras.

Somliga åtgärder innebär nätverk och motsvarande för gemensam kunskapsuppbyggnad samt plattformar för gemensamma aktiviteter. Andra åtgärder utgörs av metoder och medel som hjälp till hushåll, fastighetsägare och företag att bättre sköta vatten och avlopp. Motsvarande åtgärdsförslag finns även som syftar till att underlätta val av hållbara och effektiva transporter. Förslag finns också om informationsinsatser riktade till både allmänheten och specifika målgrupper.

Inom arbetsområdet **Vatten och avlopp** har 33 förslag till åtgärder tagits fram inom fyra delområden som ansågs vara angelägna för kommande åtgärder;

- ✍ *Dagvattenhantering*
- ✍ *Omvandlingsområden och enskilt VA.*
- ✍ *Renare avlopp*
- ✍ *Yt- och grundvattenskydd*

Inom arbetsområdet **Resor och transporter** har 12 förslag till åtgärder utarbetats inom fyra delområden;

- ✍ *Logistik*. Med syfte att skapa en plattform för bättre samarbete mellan offentliga och privata aktörer och därigenom bidra till effektivare godstransporter.
- ✍ *Verksamhetsinterna åtgärder och upphandling*. För att stödja företagens, kommunernas och andra verksamheters interna arbete med rationella resor och transporter genom stödåtgärder som till exempel miljökrav vid upphandlingar av transporttjänster.
- ✍ *Hushållens hållbara resande*. Med strävan att minska persontransporters negativa miljöpåverkan och utnyttja transportsystemet mer effektivt genom mer ändamåls enliga val av färdmedel för det privata resandet.
- ✍ *Samverkan och samordning*. Med syfte att driva på och underlätta genomförande av åtgärder genom att kartlägga pågående arbete och främja en ökad samverkan mellan aktörerna.

Yttrande

Tyresö kommun har vid genomgången av remissen och bilagt material konstaterat att föreslagna åtgärder inte alltid är relaterade till målnivåer eller aktiviteter som medger uppföljning eller utvärdering av uppnådda resultat. Bland annat ingår åtgärder som innebär att aktörer ska verka för vissa förändringar eller förbättringar. Sådana åtgärder bör om möjligt definieras tydligare för att underlätta efterföljande uppföljning av uppnådda mål.

Kommunens nedanstående synpunkter följer remissens uppläggning över handlingsprogrammets övergripande frågeställningar, åtgärder och dessas prioritering

Parallellt med remissyttrandet har även Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) uppmanat kommunerna att inbördes prioritera de åtgärder där kommunen anser att KSL bör arbeta endera som huvud- eller delansvarig.

Tyresö kommun ser helst att de åtgärder som prioriterats som 1 i svaret till frågan (nr 8) nedan även prioriteras på motsvarande sätt av KSL.

Miljöhandlingsprogrammet som helhet

1. *Är förslaget till miljöhandlingsprogram relevant och realistiskt med beaktande av Stockholmsregionens utveckling och särskilda förutsättningar?*

Exploateringsstrycket och den stora befolkningsmängden leder till en mycket stor belastning på miljön i Stockholmsområdet. Det är därför av stor vikt att ett miljöhandlingsprogram tas fram. Huruvida programmet är realistiskt eller ej beror på de angivna aktörernas vilja att nå målen. Viljan måste även vara politiskt förankrad för att verksamhetsplaner och liknande för de olika aktörernas verksamheter ska kunna inriktas enligt miljöhandlingsprogrammet. Tydliga direktiv från regeringen, statliga verk eller länsstyrelsen kan också vara avgörande för hur slagkraftig programmet och dess genomförande blir. Nivån på förslagen till åtgärder bedöms ligga på en rimlig nivå.

2. *Arbets sättet har varit aktörsorienterat, dvs. har utgått från deltagarnas egna verksamheter. Är detta ett bra sätt för samverkan inom det regionala miljöarbetet?*

Detta arbetssätt är bra och ger troligtvis bättre förutsättningar för att goda resultat ska nås. Det är däremot en komplikation att kommunen saknar medel att påverka situationen för många av målen. Ett exempel är utsläpp från trafiken på statliga vägar inom kommunen. En annan svårighet, på regional nivå, kan vara samordningen av alla de olika aktörer som finns i Stockholmsområdet. Det råder dessutom en hög arbetsbelastning på de myndigheter som arbetar med miljö-, planerings- och infrastrukturella frågor. För att nå uppsatta mål krävs därför sannolikt att statliga resurser avsätts för att lägga upp strategier och riktlinjer för samordningen av åtgärdsarbetet. Detta bör kunna motiveras med de speciella förhållandena som råder i Stockholmregionen och regionens betydelse för resten av landet.

Åtgärder

3. *Om Er organisation är föreslagen att delta i genomförandet av åtgärderna som föreslås i miljöhandlingsprogrammet- kommer ni att delta? I så fall på vilket sätt och i vilken utsträckning?*

För att kontrollera att målen klaras krävs naturligtvis någon form av kontroll i form av övervakningsprogram samt metoder att bedöma och beräkna utsläppen eller annan påverkan inom de två arbetsområdena. Lokala tillsynsplaner kan behöva anpassas efter miljöhandlingsprogrammet och tillsynsresurser kan behöva tillsättas för arbetet med att nå målen. Ett sätt att nå och stödja de lokala aktörerna och för att uppnå ökad delaktighet skulle kunna vara att bedriva gemensamma kampanjer på tillsynsidan samt att en viss del av miljöövervakningen i större utsträckning än i dagsläget samordnas inom länet och mellan kommunerna. Gemensamma regionala projekt för att minska de olika utsläppen kan vara ett sätt att få förståelse och ett ökat genomslag inom olika sektorer. Det är samtidigt viktigt att deltagande aktörer erhåller en snabb återföring i form av rapporter och sammanställningar som redovisar hur arbetet framskrider. Detta är angeläget både för att bibehålla en hög motivation för åtgärdsarbetena bland alla inblandade aktörer och ur politisk synvinkel. Finns en politisk förankring och ett politiskt intresse inom Tyresö kommun avser kommunen att delta i stor utsträckning. I annat fall kommer ambitionsnivån att bli lägre.

4. *Om Er organisation inte är föreslagen att delta i genomförandet av åtgärderna som föreslås i handlingsprogrammet men anser att Ni bör delta- på vilket sätt och i vilken utsträckning kan Ni bidra till genomförandet?*

Kommunen är berörd av flertalet åtgärder.

5. *Finns det andra målsättningar och initiativ som Er organisation kan koppla ihop med detta programarbete, för att uppnå synergieffekter?*

Tyresö kommun bedriver löpande målstyrd tillsynsverksamhet och samordnade aktiviteter inom miljöövervakningen tillsammans med vissa andra berörda kommuner. Kommunens Agenda 21-verksamhet anordnar evenemang för att belysa trafikfrågor såsom bilfria dagar och kommunen arbetar även med samordning av och information

om bilpooler i kommunen. Kommunen arbetar även för att få till stånd möjligheter att tanka alternativa bränslen i kommunen.

6. *Saknas det, för Er, några viktiga aktörer för respektive åtgärd?*

Det saknas inte aktörer men de aktörer som angivits borde specificeras bättre t.ex. i de fall då kommunen kan vara både verksamhetsutövare, planeringsorgan och tillsynsmyndighet.

7. *En slutsats från arbetet med miljöhandlingsprogram är att det finns behov av regional samordning av det fortsatta arbetet. I programmet föreslås därför, för respektive område hur detta kan ske. Skulle ni vilja delta i denna samordning? Om inte har ni synpunkter på vilka andra aktörer som bör delta i samordningen?*

Kommunen deltar sedan tidigare i både förbundsformer inom luft- och vattenvård. Dessutom har kommunen fackverksamheter inom avlopp, dagvatten, hälsoskydd, avfall och trafikfrågor visst samarbete med andra grannkommuner. Kommunen bedömer samtidigt att regionövergripande samarbeten i viss utsträckning bör genomföras via KSL som bör delta i den utsträckning som befintliga resurser medger. Tyresö kommun ser därför att de åtgärder som prioriterats som 1 i svaret till frågan (nr 8) nedan även prioriteras motsvarande av KSL.

8. *Prioritering av åtgärder inom de två områdena Vatten och avlopp samt resor och transporter, 1=hög, 2=medel eller 3=lägre prioritet.*

Åtgärd	Huvudansvarig	Utförare	Prioritet
A. Dagvatten			
A 1. Verka för att diffusa källor till föroreningar i dagvatten åtgärdas	Kommuner	Kommuner	1
A 2. Kartlägg naturliga och tekniska avrinningsområden med dess markanvändning	Kommuner	Kommuner	2
A 3. Klassificera recipienter efter deras känslighet för dagvattenpåverkan och upprätta riktlinjer för dagvattenutsläpp från olika markanvändning	Vattenmyndigheten, Länsstyrelsen, vattenvårdsförbund	Vattenmyndighet, Länsstyrelsen, kommuner	1
A 4. Utvärdera olika reningstekniker och anläggningar för dagvattenrening	Kommuner	Kommuner, KSL	2
A 5. Skapa och utveckla nätverk för dagvattenfrågor	KSL, RTK	KSL, RTK, Länsstyrelsen, kommuner, övriga i nätverket	1
A 6. Producera en "Dagvattenhandbok".	KSL, Länsstyrelsen, RTK, Vattenmyndigheten	KSL, kommuner, Dagvattennätverket	2
A 7. Utarbeta ett regionalt vägledningsdokument kring dagvattenfrågor	Länsstyrelsen	Länsstyrelsen	1
A 8. Klargör vem som har juridiskt och ekonomiskt ansvar för dagvattenutsläpp och anläggningar	Kommuner	Kommuner	1
A 9. Planera för omhändertagande av snö och anläggande av snödeponier	Stockholm stad	Stockholm stad och berörda kommuner	2

B. Omvandlingsområden och enskilt VA			
B 1. Förse fastighetsägare med information	kommuner	KSL, kommuner	1
B 2. Skapa regionala nätverk för omvandlingsområden och enskilt VA För att stödja kommunernas planering	RTK, KSL, Länsstyrelsen	RTK, KSL, Länsstyrelsen, kommuner	1
B 3. Påverka framtida VA-lagstiftning så att den blir effektiv	KSL	Nätverk	1
B 4. Utveckla verktygen för kommunernas planering och myndighetsutövning för vatten och avlopp i omvandlingsområden och enskild VA -anläggning	RTK, Länsstyrelsen, KSL	RTK, kommuner	1
B 5. Följ upp omvandlingsområden till antal, omfattning och status	Länsstyrelsen	Kommuner, Länsstyrelsen	3
C. Renare avlopp			
C 1. Begränsa utsläppen av fosfor och organiskt material i vatten från länets mindre reningsverk	Kommuner	Kommuner VA-verk/bolag, samfälligt ägda anläggning	2
C2. Verka för fler deltagare i ReVAQ-samarbetet (avloppsslam)	Kommuner	VA-verk/bolag	3
C 3. Sprid information om konstnärsfärger som innehåller kadmium	VA-verk	Projektet Åtgärder för renare avlopp (ÅFRE), Konstnärernas riksorganisation, VAverk/ bolag	1
C 4. Underlätta för användare att välja miljömässigt bättre produkter och hantera miljöskadliga produkter på ett säkrare sätt	VA-verk/bolag, Branschorganisa-tioner, Miljömärknings- organisationer	VA-verk/bolag, Branschorganisa- tioner, Miljömärknings- organisationer	2
C 5. Gynna förskrivning av lättnedbrytbara läkemedel	Stockholms läns landsting (SLL)	SLL, Läkemedels - industrin, läkare	1
C 6. Öka återlämnandet av oförbrukade läkemedel till apoteket	Apoteket AB	Apoteken	1

C 7. Minimera användningen av invärtes verkande läkemedel som appliceras på huden	Läkemedelsverket, Apoteket AB	SLL, Apoteken	3
C 8. Utarbeta riktlinjer för hantering av läkemedel inom vården	SLL, Kommuner	SLL, Kommuner	1

D. Yt- och grundvattenskydd

D 1. Utarbeta planer för länets reservvatten- och vattenförsörjning	Länsstyrelsen	Regionala Dricksvattensförsörjningsgruppen	1
D 2. Utred förutsättningarna för att förklara Mälaren som miljöskyddsområde	Vattenmyndigheten, Länsstyrelsen	Länsstyrelserna i AB,C,D,U och T-län	1
D 3. Öka vattenskyddet genom att aktualisera befintliga och fastställa nya vattenskyddsområden	Länsstyrelsen, kommuner, Vattenmyndigheten	Länsstyrelsen, kommuner	2
D 4. Skydda grundvattnet i kust och skärgård mot överuttag och saltvatteninträngning	Kommuner	Kommuner	1
D 5. Utveckla samverkansprojekt inom avrinningsområden	Vattenmyndigheten, Länsstyrelsen	Länsstyrelsen, RTK, kommuner, frivilligorganisationer, lokalt näringsliv, markägare	1
D 6. Minska läckaget till yt- och grundvatten från jord- och skogsbruk	LRF, Skogsindustrierna	LRF, Skogsföretag, Hushållningssällskap, Länsstyrelsen	2
D7. Implementera "Greppa Näringen" i Mälardalen	LRF	LRF, Länsstyrelsen, Hushållningssällskap,	3
D 8. Minska utsläppen från fritidsbåtar	Sjöfartsverket	SNF,Petroleuminstitutet, Sjöfartsverket, Båtorganisationer, Kommuner, Skärgårdsstiftelsen	1

D 9. Bedriv yrkessjöfarten på Mälaren så att utsläpp av föroreningar undviks och olycksriskerna minimeras	Sjöfartsverket	Sjöfartsverket	1
D 10. Samverka kring kampanjer för förbättrad hushållning med vatten och min skade utsläpp	VA-verk	VA-verk, SNF, kommuner, KSL, Länsstyrelsen, RTK	1

E. Organisation för VA-samverkan

E 1. Samla in och sprida information om VA-aktiviteter från regionala organisationer, nätverk och större projekt	RTK, KSL	Länsstyrelsen, Mälardalsrådet, Kustvattenvårdsförbundet, Mälarens Vattenvårdsförbund, berörda nätverk, VA-bolag, stora vatten-projekt	2
--	----------	---	---

Resor och transporter

A. Logistik

A 1. Etablera "Logistikforum Stockholm"	RTK, KSL, Länsstyrelsen	kommunerna, företag, universitet, högskolor, branschorganisationer	1
A 2. Samlastning	Vägverket, kommuner	kommuner, regionala planeringsorgan, företag, RTK	1
A 3. Tekniska lösningar för effektivare transporter	Företag, kommuner	Företag, kommuner	3

B. Verksamhetsinterna åtgärder och upphandlingskrav

B 1. Tillsätt en regional expertgrupp för verksamhetsinterna åtgärder	Företag, KSL, Länsstyrelsen	Företag, branschorganisationer, KSL, Länsstyrelsen	3
B 2. Skapa en verktygslåda för effektiva resor och transporter	Vägverket, KSL	företag, branschorganisationer	2
B 3. Etablera regiongemensamma upphandlingskrav	Vägverket, KSL	Kommuner, företag och övriga Organisationer	2

C. Hushållens hållbara resande			
C 1. Skapa en regional expertgrupp för hushållens hållbara resande	Vägverket	företag, kommuner, KSL, Länsstyrelsen, RTK	3
C 2. Skapa en verktygslåda för åtgärder för ett hållbart resande	Vägverket	Kommuner, KSL, Länsstyrelsen, RTK	1
C 3. Stärk kompetensen vid planering av nya bostadsområden så att hållbart resande främjas	Vägverket, KSL, Länsstyrelsen	Kommuner, RTK	2
D Regional samordning			
D 1. Tillsätt en grupp för övergripande koordinering	Länsstyrelsen, RTK, KSL, Vägverket, Stockholms gatu- och Fastighetskontor	SL, Banverket	2
D 2. Utarbeta en gemensam målbild	Länsstyrelsen, RTK, KSL, Vägverket, Stockholms gatu- och Fastighetskontor	SL, Banverket, kommuner, företag	1
D 3. Skapa en återkommande länsforum för Hållbara transporter	Länsstyrelsen, RTK, KSL, Vägverket, Stockholms gatu- och Fastighetskontor	SL, Banverket, kommuner, företag, ideella organisationer, branschorganisationer	2
